

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Sect. I. Destruuntur principia ad hanc Transactionem necessaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

NOTÆ

In Epist. decimā quartam,

SIVE

Dissertatio Theologica de Homicidio,

SECTIO I.

Præstruuntur principia ad hanc tractationem necessaria, ex quibus certa regula figitur, & consuetudina colliguntur. (a)

UT contrā eruenta, inquis, Jesuitarum dogmata, hic pugnes, Parochi Parisienses tibi arma suppeditant totam lucem, ais, ex eorum eruditissimis lucubrationibus mutuaris, ad refellendas Casuistarum corruptelas, Arma omnino appositē illi suppeditant, qui convitiis, calumniis, aculeis, ferro ac veneno instructi armatique prodire: & lucem ex iis tenebris elicias, non quasi ex astro benigno, sed velut ex funesto tristisque cometa. Gratulor, quod eruditissimos appelles, convitiando scilicet & calumniando. Nec mirum: quid enim aliud præter calumnias, errores, insulsoque sales, ex illa vestra Regio-portuensi officina unquam prodit?

His præmissis, primum statim principium, quasi ex tripode, pronuncias: scilicet ex primo illo Adami peccato, naturam humanam læsam & corruptam fuisse, tum in corpore, tum in animo; tum in intellectu per ignorantiam, tum in voluntate per concupiscentiam & propensionem ad bona sensibilia. Quis hoc negat? sed veretur, ne aliquid aliud velis; utramque scilicet peccatum esse; errantem etiam invincibiliter peccare; peccandi necessitatem voluntati læsæ inductam, ac proinde amissam libertatem; non inane illam & commentitiam, quam cum agendi necessitate ineptè componitis; sed illam veram indifferentiæ, ut vocant, quam ad merendum & demerendum necessitatem esse, Ecclesia definit.

Quod verò subnectis, voluntatem corruptiorem fuisse, quam intellectum; gratis omnino adstruis. Quod eo sine non dico, quasi ad rem pertineat, sed ut vel inde Janseniana temeritas innotescat, & velut libido quidlibet audiendi ac temerè adstruendi. Quod autem dicis, humanum intellectum magis cæcutire in discernenda boni ac mali ratione, scilicet naturalis, quam in divinis mysteriis capiendis; (b) non modò à veritate, sed à Fide alienum est. Nempe licet mens hominis, humanis etiam scientiis illustrata, in discernendis bonis & malis aliquando errat, ut plurimum tamen nativo lumine, doctrinā & rectā educatione munito, bonum à malo discernit. Hinc tam sanctæ Gentilium leges, quas etiam Christiani Principes adhibuerunt. In nonnullis, fateor, quæ præsertim à jure positivo Divino fuerant præscripta, illi tūpiter hallucinati sunt; in aliis tamen, ut plurimum, de morali virtute rectè senserunt. Hinc Doctor Angelicus, immò docti omnes moralem Aristotelis scientiam tantifecerunt, ut eam, ringens

relicet Jansenio, sequuti sint. Sic furtum, adulterium, sacrilegium, injustum homicidium, aliaque actiones injustas, omnino damnantur. Quod dum intellectus, humana duntaxat ratione freto sacrosanctum Trinitatis mysterium, vel Divinam incarnationis, vel Eucharisticæ transubstantiationis, vel iniqui homicidii, non facile invenies, quibus persuadeas: immò, ut dixi, à Fide alienum videtur. Quis enim neger, nativo lumine cæcuti posse; furtum, vel adulterium, malum esse; tum tamen ad res divinæ Fidei credendas, naturalem men assurgere nequeat?

Sed cur, amabo, rationis & nativi luminis quod Deus nobis impressit, tantopere deprimas, qui se nequit humiliter Wilhelme. Fatso, dum luminis appulsus necessarium esse, tum ad credenda, quæ Deus revelavit, tum ad illa facienda, quæ ad salutem conducant: Sed nego, nullam rationem honestam fieri posse, naturali scilicet bonum humanis viribus; nego, hominis rationem nunquam semper & cæcutire; nego, illius usum abigere, ut se: nego interiori duntaxat spiritui, immo rationi nostræ rationi præferre debemus. Ita enim Christianus id negat. Sed unde nobis affulgeat a facta Scriptura, inquis, & Traditione. (c) Oportet tamen Ecclesiæ & ubi Concilia? ubi S. Sedes? ubi Romanorum Pontificum Constitutiones in doctrinā Morum & Fidei? ubi communis Doctorum Catholicorum consensus? ubi divina inspiratio rectè probat? Præterea Scriptura in multis mihi dubia est; quæ eam mihi explicabit? Idem de Traditione dicendum sit, & interiori inspiratione. Tunc inquit, consulenda est Ecclesia. Ucinam hoc dicās. Sed quænam Ecclesiæ? Sacra Concilia, inquis, & Canones in relictis. Sed si dubitem, utrum aliquis Canon interpretus sit, vel de consuetudine abrogatus; nemo enim arguet, id fieri posse; alioquin sanguinem committere mihi non liceret: si dubitem, utrum Canon aliquis Concilii Meldensis viget, vel Maticensis, qui relictis Christi fideles obliget; quid agendum? Consilium forte aliqua Academia. Rectè, sed prout Doctores sunt, qui certè exponere possunt, quid intelligant, non tamen rem desinere. Consulendum Episcopus. Optime: sed tamen errare potest; mirari de hoc potiorum, præteritis scilicet, hæreticorum recentiorum possem. Concilium forte convocandum? sed res difficilem postulas. Deinde, quæ auctoritas, nisi Romani Pontificis? igitur satis & facilius est, consulere Romanum Pontificem in dubiis morum & Fidei, qui rem maturè discussam, vel definit, sufficiens Scripturarum, sacræ Traditionis, ac perpetui usus Ecclesiæ, lumen affulgeat; vel utramque patrem liberam relinquat, si definiendi suffragatio non suppetat; neque hæc discussio suffragatio quantumvis summa diligentia adhibita, nisi præsentia Spiritus sancti assistentia, ut vocant, Romano Pontifici adesset in iis, quæ toti Ecclesiæ propriam doctrinam morum & Fidei pertinentia; quæ, ut errare non possit.

Ex his porro deduco, quid in dubiis morum controversiis, fieri debeat; deduco, inquam, Catholico non Janseniano more. Hinc si alicujus doctrinæ sus sit à gravibus Doctoribus probatus, fundatè & probabili ratione, nec evidenter oppositus

(a) Pag. 374. (b) Pag. 375.

(c) Pag. 376.

Deus expressè vetuerit, ne gassatores, qui vitam & res nostras impetunt, occiderentur, ac proinde recto naturalis rationis iudicio discerni posse iustum homicidium ab injusto, licitum ab illicito; immò antequam Scriptura ulla hominibus à Deo tradita esset, nativi luminis virtute, homines agnovisse, homicidium sine iusta causa patratum illicitum esse; fieri tamen posse, ut licitum esset, vel auctoritate publicâ, in poenam scelerum admissorum, vel privatâ, ad vim injustè illatam vi, cum moderamine iustæ tutelæ, repellendam: cum hæc, inquam, Apologista nitidè ac doctè explicasset, illum refutare conaris. Sed, quàm miserè & ridiculè; faciam modò intelligas, nisi tamen sis ut equus & mulus, quibus non est intellectus. Dicis enim, unum hunc locum sufficere, ad omnia Dei præcepta delenda: nempe Deus generali lege vetat adulterium, non machaberis; utique si sine causa fiat, inquiet aliquis: vetat idololatriam, non facies tibi sculptile ut adores illud; at si legitima causa intercedat, v.g. metus mortis, thura idolis adolere licebit; quod certè à Jesuitis apud Sinas, ut refert Hurtado, traditum fuit: idem de calumnia & falso testimonio. Hæc scribis & blateras.

Siste gradum Willelme, nam antequam ulterius progrediaris; malitia, vel ignorantia tua castiganda est. An ignoras, mortalium nequissime, adulterium nunquam licitum esse? ac proinde frustra obtendî legitimam causam? Idem dico de idololatria, mendacio, aliisque similibus. At homicidium non semper illicitum est; actio scilicet illa, qua vita homini eripitur; alioquin nulla humana lege, nulla auctoritate, etiam publica, licitum esse posset. Sic nulla lex, nulla auctoritas adulterium licitum reddit. Idem de idololatria & mendacio dictum sit. Vides igitur, quàm dissimilis sit ratio. Cum ergo aliqua causa homicidium aliquando culpa liberet; quis neget, à sapientibus dilquiri posse, quanam sint causæ legitimæ, quibus actio illa, qua vita homini eripitur, licita reddatur? Dilquirunt porro illas causas, adhibita rationis & ratiocinii opera, qua consulunt primo loco Scripturam, tum sacros Canones, Jura Canonica & Civilia, responsa Sapientum, usum Ecclesiæ, Doctorem sensum, tum etiam principia Theologica & Moralia ab omnibus Catholicis passim recepta. Ex his autem deducunt, actionem illam illicitam non esse, si vel auctoritate publica, vel moderamine inculpatae tutelæ nitatur: primum quidem in poenam criminum; alterum autem, ad vim vi repellendam. Vis autem inferri potest vitæ, fortunæ, pudicitie, membris, parentibus, sociis, amicis, honori, &c.

Quod autem vitam defendere liceat, & pro ea defendenda, cum prædicto moderamine, injustum aggressorem, si opus sit, occidere: omnes auctores Morales & Scholastici censent, cum S. Thomas 2. 2. qu. 64. art. 7. si paucos aliquot excipias, scilicet Accursium, Augustinum de Ancona, Gerlonem, &c. qui tamen à torrente aliorum obruantur. Frustrâ eorum nomina congererem; tu vide sis, apud de Lugo de Iustitia & jure disp. 10. sect. 6. Lessium lib. 2. cap. 9. dub. 8. Valquez tract. de resist. cap. 2. §. 1. Molinam disp. 11. Et verò vim vi repellere, omnes leges, omniaque jura permittunt, ut ait Alexand. III. si verò, desentent. excommunic. & Innocent. III. c. significasti 2. de homicidio: Quod autem præter vitam, defendere quis possit membra sua, ne mutilentur, idem auctores concedunt. Sic Pater defendere potest vitam & membra filii, & vicissim filius Patris, famulus Heri,

Deus expressè vetuerit, ne gassatores, qui vitam & res nostras impetunt, occiderentur, ac proinde recto naturalis rationis iudicio discerni posse iustum homicidium ab injusto, licitum ab illicito; immò antequam Scriptura ulla hominibus à Deo tradita esset, nativi luminis virtute, homines agnovisse, homicidium sine iusta causa patratum illicitum esse; fieri tamen posse, ut licitum esset, vel auctoritate publicâ, in poenam scelerum admissorum, vel privatâ, ad vim injustè illatam vi, cum moderamine iustæ tutelæ, repellendam: cum hæc, inquam, Apologista nitidè ac doctè explicasset, illum refutare conaris. Sed, quàm miserè & ridiculè; faciam modò intelligas, nisi tamen sis ut equus & mulus, quibus non est intellectus. Dicis enim, unum hunc locum sufficere, ad omnia Dei præcepta delenda: nempe Deus generali lege vetat adulterium, non machaberis; utique si sine causa fiat, inquiet aliquis: vetat idololatriam, non facies tibi sculptile ut adores illud; at si legitima causa intercedat, v.g. metus mortis, thura idolis adolere licebit; quod certè à Jesuitis apud Sinas, ut refert Hurtado, traditum fuit: idem de calumnia & falso testimonio. Hæc scribis & blateras.

Siste gradum Willelme, nam antequam ulterius progrediaris; malitia, vel ignorantia tua castiganda est. An ignoras, mortalium nequissime, adulterium nunquam licitum esse? ac proinde frustra obtendî legitimam causam? Idem dico de idololatria, mendacio, aliisque similibus. At homicidium non semper illicitum est; actio scilicet illa, qua vita homini eripitur; alioquin nulla humana lege, nulla auctoritate, etiam publica, licitum esse posset. Sic nulla lex, nulla auctoritas adulterium licitum reddit. Idem de idololatria & mendacio dictum sit. Vides igitur, quàm dissimilis sit ratio. Cum ergo aliqua causa homicidium aliquando culpa liberet; quis neget, à sapientibus dilquiri posse, quanam sint causæ legitimæ, quibus actio illa, qua vita homini eripitur, licita reddatur? Dilquirunt porro illas causas, adhibita rationis & ratiocinii opera, qua consulunt primo loco Scripturam, tum sacros Canones, Jura Canonica & Civilia, responsa Sapientum, usum Ecclesiæ, Doctorem sensum, tum etiam principia Theologica & Moralia ab omnibus Catholicis passim recepta. Ex his autem deducunt, actionem illam illicitam non esse, si vel auctoritate publica, vel moderamine inculpatae tutelæ nitatur: primum quidem in poenam criminum; alterum autem, ad vim vi repellendam. Vis autem inferri potest vitæ, fortunæ, pudicitie, membris, parentibus, sociis, amicis, honori, &c.

Quod autem vitam defendere liceat, & pro ea defendenda, cum prædicto moderamine, injustum aggressorem, si opus sit, occidere: omnes auctores Morales & Scholastici censent, cum S. Thomas 2. 2. qu. 64. art. 7. si paucos aliquot excipias, scilicet Accursium, Augustinum de Ancona, Gerlonem, &c. qui tamen à torrente aliorum obruantur. Frustrâ eorum nomina congererem; tu vide sis, apud de Lugo de Iustitia & jure disp. 10. sect. 6. Lessium lib. 2. cap. 9. dub. 8. Valquez tract. de resist. cap. 2. §. 1. Molinam disp. 11. Et verò vim vi repellere, omnes leges, omniaque jura permittunt, ut ait Alexand. III. si verò, desentent. excommunic. & Innocent. III. c. significasti 2. de homicidio: Quod autem præter vitam, defendere quis possit membra sua, ne mutilentur, idem auctores concedunt. Sic Pater defendere potest vitam & membra filii, & vicissim filius Patris, famulus Heri,

Zz 2

amicus

amicus amici, &c. immò aliquando ad id tenetur.

Præterea omnes communiter censent, si paucos excipias, posse quemlibet defendere facultates suas, vel Patris, vel Heri, &c. etiam cum morte furis, si aliter servari, aut recuperari non possint, & res notabilis momenti id postulet. Frustra citarem pro hac sententia Cajetan. Sor. Navarr. Molin. Less. Vasq. citatos à Cardinali de Lugo sect. 9. adde S. Antoninum, Sylvestrum, Medinam, puta omnes; si quatuor, vel quinque excipias, qui auctoritatis pondere aliis facile cedunt. Idem probatur ex cap. *interfeci*. De homicidio. Te tuaque liberando, inquit, non collectivè, ut Jansenista insulse interpretantur, quod vel ridiculum dictu est, sed distributivè, ut ajunt. Vide alia jura apud Less. dub. 2. Vix ullum auctorem invenio, ex numeris ferè, qui de hoc argumento scripserunt, cuius calculo hæc sententia non donetur. Pro defensione honoris, scilicet veri, & pudicitie, injustum aggressorem cum eodem moderamine occidi posse, communiter Doctores docent; ut testatur Cardinalis de Lugo sect. 10. Vasquez c. 2. §. 1. Less. dub. 12. adde Sylvestrum v. bellum 2. q. 2. & v. homicid. 2. q. 2. Sotum lib. 5. de just. q. 1. art. 8. Navarr. in sum. c. 15. n. 4. Tolet l. 5. c. 6. Sa v. homicid. Valent. 2. 2. disp. 5. q. 8. Rebell. l. 3. q. 12. Petr. Navarr. l. 2. c. 3. n. 369. Cajetan. in sum. v. homicid. Notabis, inquit, verba Ambrosii, quæ universalius de injuria loquuntur: denique præter Tanneum & Sylvium, vix scio ullum Theologum, qui idem non sentiat, scilicet pro Laicis; licet enim multi auctores, de quibus supra, idem Clericis permittant, nullus tamen Jesuita hoc docet; Amicus per modum objectionis proposuerat, sed statim, ut dixi supra, expunctum est.

Utrum verò vir nobilis accepta alapa, vel aliqua contumeliâ, quâ honor graviter lædatur, possit licitè repercutere, vel etiam occidere, magna est dissensio. Multi affirmant, scilicet Navarrus, Petr. Navarra, Victoria, Henriquez, Fernandez, Diana; Lessius à Cardinali de Lugo citati sect. 10. num. 189. quāquam Lessius hanc sententiam improbabilem in praxi dicat; adde Marchant. in sum. resol. Pastoral. ad decalog. cap. 5. quest. 3. Casp. item Mag. Mancium, Mag. Pennam, Cordubam apud Henriquez in sum. lib. 14. cap. 10. n. 3. in gloss. litt. T. Mercat. apud Petr. de Navarr. l. 2. cap. 3. Ludovicum Lopez in instruct. 1. p. c. 62. Victoriam in relect. de jure belli num. 5. Marcum Serra 2. 2. q. 64. art. 7. Philipp. Fabrum de rest. in 4. d. 15. quest. 7. disp. 52. cap. 1. num. 29. Villalobos in sum. tom. 2. tract. 12. disp. 12. num. 3. Vide si alios apud Dian. 2. p. tract. 1. resol. 15. & 5 p. tract. 4. res. 11. Bonaciam de rest. propter homicid. disp. 2. quest. ult. Gregor. Caraff. de duello. pag. 192. num. 25. Contrariam tamen sententiam Doctores communiter docent, ut Soto, Carrerius, Molina, Vasquez, Rodriguez, Turrianus, Bannes, Salonijs, Malderus, quos citat & sequitur de Lugo sect. 10. cum universo Jesuitarum manipulo, si unum excipias. Quia scilicet jam honorem perditum supponunt, & novum tantum acquiri, vel ex vindicta, vel ex fortitudine petiunt, juxta hominum opinionem.

Hæ tandem sunt Jesuitarum de homicidio sententia; in quibus nihil profectò est, quod à communi sensu alienum sit. Nempè de ultimò dumtaxat casu dubium esse posset; utrum is scilicet, cui gravissima contumeliâ illata est, ad reparandum honorem perditum, fugientem illum, qui contumeliâ intulit, insequi possit, percutere, & si opus sit, occidere. Unus solummodo Jesuita hoc relictum esse docet, sci-

licet Henriquez; alius in praxi damnat, ut Lessius. recentior autem Apologista, quem plerique emittunt, Jesuitam esse testatur, non adstruit quidem, damnare tamen non audet, propter doctissimorum minimum, qui hoc docere, auctoritatem; reliqui omnes oppositam sententiam defendunt.

Sed jam videndum restat, quàm benè ratiocinis. Licet inquis, (a) ex eorum sententiâ, intentam mihi alapam occidere; ergo etiam alteram pactam, impingentis necesse ulcisci licet. Oignam dialecticum! quàm fallâ sit consequentia, neminem videt. Antecedens, non modò Jesuitarum est, sed omnium, ut dixi supra. Possunt enim vim vi repellere, & arcere contumeliâ, quàm quis vult, ut alapa inferre mihi, per gravem injuriam contumeliâ, ut ex hoc antecedente non sequitur, quod, acceptâ semel contumeliâ, illam inferens necesse ulcisci liceat; tunc enim vim vi non repello, nec contumeliâ jam acceptam & illatam arceo, sed malum pro malo reddo, quod reverâ est ulcisci ita non sequitur quod id quoque alterius gratia, quod inferre videtur prætere possim. Sed, ut ingenuè fatear, rem minime capis. Nec enim distinguis contumeliâ, quàm quis inferre parat & aggreditur, à contumeliâ jam illatâ. Pari modo, possim alterius opem conducere ad repellendam injuriam, non tamen ad reddendam.

Argumentari pergis; licet calumniatorem, & bonorum prædionem occidere; igitur & cum, qui saluti meæ insidiatur, quovis mali incitamento, v. g. doctrinâ, exemplo. Antecedens illud tuum ambiguum est: si enim jam calumnia afflicta est, & facilius ablatâ, ut raptori excuti non possint, nemo; si non inter Jesuitas, tibi concesserit, calumniatorem, vel prædionem occidi posse; si verò prædo raptus, & ferre saragat, nec abstinere, aut dimittere, quāvis monitus velit; eum sanè occidi posse; sed omnes Doctores sentiunt De calumniatore per occisas detractiones, aliqui tenent, nullus Jesuita docet de illo verò, qui publicam infamiam vel calumniam, eamque gravissimam intēbat, quàm quovis modo vitare non possit; idem omnes communiter docent, quod supra de honore læso dictum est. Nempè nomen bonum & bona fama honoratâ à Doctores ipsi vitæ comparant. Sed pro his advenaque Apologista te remitto.

Jam venio ad tuam illam consequentiam, quæ eo dumtaxat casu, concedi utrumque potest, quod alius modus non esset, procurandi tuam salutem, per mortem illius, qui salutem tuam insidiatur. Hæc autem casus chimericus est, nisi forte, si quis publicitiam alterius impeteret; nemo autem negat, quod is, si aliter repelli nequirit, occidi possit. Nec episcopus occidi debet, licet errores spargat, sed superius tribunal deferri; nec femina, quæ diluto incedit habitu; avertit oculos Willemæ, ne vanitatem; nec is, qui Reip. Christianæ obsequatur, cum ad hoc auctoritate publica opus sit, sed denique, quàm facillè tuæ consequentiæ contrarietas erat, quod Ravallacos & Clementes, functionis monstra, sub aspectum hominum reducere. Quod enim ad Jesuitas, in quos tamen, Regum mentis assidentes concitare insituitis? Sed frustra; Regis titis nō runt, nihil sibi à Jesuitis timendum, quod nihil antiquius est, quàm ut pro aliorum salute eum sanguine profundant. At multum est, quod nō meant ab Hæreticis, à Jansenistis, & si opus sit, cumulant, factiones & tumultus excitant, arum

(a) Pag. 379.

Quod addis, jure Montaltium suae
ac propterea tacuisse nomen; sibilis
quam illa responsione dignum est. Quisquis
autem, qui suum dumtaxat sanguinem pro
Christo fundere didicerunt, in te profecto exca-
vato Wilhelmo, vel potius tuam infamiam ridebit.
Quidem Montaltius timuit, non Jesuitas; nisi
contentus hi, pro more, ad furcam illum pie de-
cesserit. Frustra deinde, per summam impuden-
tiam famularum Literarum vim, quae Jesui-
tismi & excommunicationis multum nocuerunt. Je-
suitas Apostolico, per infamiam & bonam famam,
propter auctoritatem huc ulque obierunt. Infamare
autem, sed infamia in vos ipsos & Literas
attulerit, quae judicio Apostolico damnata,
etiam infamiam contraxerunt.

Nec sicarios, nec satellites hastenus ha-
beretis de conversione, non de nece vestrorum
quodcunque. Impossibile atrocissime, mortali-
um sanguinem; quandoque, & a quo vestrum
sanguinis fundi poposcerunt? In desperationem
autem, quod scilicet a Jansenistis exillo, quem
interrogant, literarum principatu deturbati fue-
rit, via alia suppetat via amissa dignitatis re-
pendenda, de vobis sibi scitiorum gladios adhi-
bent. O nequam! gladios Jesuitarum non no-
tis, sed Ethnicorum & Haereticorum, quibus, in
eternum, immensi haecenus occubuerunt. Dixi-
mus enim Bajonensem tragediam
quodam, veluti gladiis, Jesuita sacram piti-
tudinem gestans, in sacello ad aras confossus est?
Hic agas, de terra etiam nunc clamant. Haec facile
autem, sed pro fictis & chimæricis caedibus, quas
falsis agitis, veras & cruentas, quae jussu vestro
committuntur, exponere oportuit. Nullum porro lit-
erarum principatum Jesuitarum sibi arrogat. Quod
autem, si Jansenistis ex illo suo pristino gradu dejecti
sunt, pace tua dixerim Wilhelmo, falsissimum est.
In peccatis, sed concipis vota. Quasi verò non
concedant, conciones sacras habeant, ut antea.
Quid, per te nihil liceat Wilhelmo, sincere in-
cipere. Quinam sunt litterarum Principes ve-
stra appella quælo. Arnaldum & germanum fra-
trem appellabis: nec enim scribas, scurras,
inimicosque qui vestri non sunt, in docto-
rum referre par est. Vis dicam? In primo, lo-
cum, quæ nihil probant, meram farraginem; in al-
ter, propositam tibi styli nitorem agnosco, præterea
autem. Sane insignes Theologi? errant in princi-
pio. In doctrina Patrum versatissimi? ut Calvi-
nus, in locis Patrum ad errores suos confirmandos
Antiquæ disciplinæ & eruditionis peritiss-
simi, quam violant, imperiti.

Quid, nequam, cur Jesuitis fœdè imponis qua-
dam ratione, cuiusque dignoscis, utrum occidendi
sint? Quis unquam Jesuita, quis Ca-
lvinus dixit? Doctorem, sapientem, ratlo su-
periorum, non cuiuslibet, quæ: hi verò Scrip-
turae, Canones, Sacra Jura, & rationem con-
ferunt. Ratio quidem consulenda, ut supra dixi;
non cuiuslibet, sed ipsi, docti, periti; quibus
lego portuenses carent. Illa autem ratio à
vobis capibus petenda est.

Quid, ratione proscripta, Divinorum Præ-
ceptorum intelligentiam ex Traditione solâ reperitis?
Quid, auctoritatem rectes, quæ tuos errores
condemnat, ut pestem, arces, qua vestrorum
falsitas heterodoxa contrita est. Cur de-

mum principium illud statuis, exceptionem omnem
generalis præcepti, quæ sine auctoritate Scripturæ &
Traditionis affertur, falsam & erroneam esse? sed
profer quæso, vel Scripturam, vel antiquam Tradi-
tionem, quæ constet, Virginem Deiparam sine pec-
cati originis labe conceptam esse. Et tamen hæc
exceptio non est erronea; immò erraret ex S. xti IV.
Extravagante, qui erroneam diceret. Profer aliam,
quæ certum sit, vitam, bona, membra, proximum, de-
fendi posse contra vim aggressoris, etiam cum huius
morte. Si enim Traditio antiqua vel Scriptura fuit;
quomodo illam D. Augustinus ignoravit? omitto
alia innumera. Igitur, vellis, nolis, ad auctoritatem
Ecclesiæ veniendum est, quæ & verum Scripturæ
sensum declarat, & Catholicas Traditiones ab aliis
probè discernit. Ad hoc igitur tribunal te sisto Wil-
helme, ut de tuis erroribus judicet. Quorum sanè
primarius ille est, & communis omnibus aliis hæreti-
cis; quo Ecclesiæ ac Sedis Apostolicæ auctoritatem,
pro definiendis doctrinæ morum & Fidei contro-
versis, solâ Scripturâ & Traditione contentus, datâ
operâ omittis, quia non admittis.

Jam Consecraria quædam ex tuis illis erroribus
deducis. (a) Primò, pro tuendo honore, vel recupe-
randis bonis, quæ fur per vim asportat, eadem liciti-
tam non esse; quia adversa opinio nova est, nec ul-
lum habet in Scripturâ, vel Patribus fundamentum;
igitur sine aliâ majore inquisitione damnanda est.
Immo verò ex Sacris Canonibus deducitur: *se suaque
liberando*. Immo ex Sacra Scripturâ, in quâ contu-
melia, quâ solus honor læsus fuerat, tam gravi pœnâ
divinitus immixta plectitur. Sic urbi vorarunt petu-
lantes illos pueros, qui Eliseum, per ludibrium, cal-
vum appellaverant: ignis cælo lapsus consumpsit
missos à Rege ad Eliam, quod minore, quam par
erat, honore ac reverentiâ Prophetam persecuti es-
sent: D. Ambrosius, ut optimè observat citatus supra
Cajetanus, omnem injuriam, gravem scilicet, licet
repelli posse docet; idque generaliter: in Scripturâ
bonum nomen melius est, quam divitiæ multæ:
Cham propter levem, ut primo intuitu apparet, irri-
sionem, tam gravem in posteros suos propagandam
maledictionem passus est. Denique cur dicis, no-
vam esse opinionem, quam Doctores omnes, præter
quatuor aut quinque nec numero nec auctoritate
pares, tenuerunt?

Secundò, recentiore Apologismam desipere vis,
quod à vobis postulet Scripturæ locum, quo vetitum
sit, pro bonis & honore tuendis, si aliter fieri nequit,
hominem cadere: ac profer in hanc rem generale
præceptum, *non occides*. Sed ita omnes intelligunt, ut
injuria dumtaxat cades in eo prohibeatur. Nec enim
vim vi repellere vetat. Honorem autem defendi pos-
se, omnes dicunt; quia, scilicet, res magni momenti
est, & injustè lædi potest. Quid ad hoc Theologe
Salisburgensis? Tertio eundem increpas, quod ex-
emplo Principum, Magistratum, militum, excep-
tiones illas firmavit, eo tempore, quo nulla Scriptura
extabat. Hoc frivolum & imbelles vocas; quia, scili-
cet, Traditio fuit. Sed si quis hoc neget, quomodo
probabis? Præterea negabis, alios Principes, aut reip.
Magistratus, qui hujusmodi Traditiones nunquam
acceperant, fontes justè damnasse? Jus naturale
fuit, mi homo, vel ipso naturæ lumine, non *parum
ceterò*, ut dicis, ac certissimè notum, de quo nemo sa-
piens, nemo doctus vel minimè dubitet; scilicet
illo generali præcepto, *non occides*, eadem injustam
vetari. At cades fontis, publicæ auctoritate, ac

Zz 3

(a) Pag. 370.

d. bito modo facta, iusta est; item illa, qua quis gravem injuriam cum moderamine inculpatae tutelae repellit, quando aliter fieri nequit. Et ut optime observat Cajetan in sum. V. Homicidium, semper est mortale, ex intentione occidere, privata auctoritate, nec ulla est exceptio. Hinc rei sunt, quotquot id eod se defendunt, ut occidant, vel non sunt defensione contenti, nisi occidant; secus vero illi, qui occidunt, ut se defendant, cum aliter se defendere nequeant, nisi occidant. Defendere autem licet, ut idem Cajetan. cum ceteris omnibus deinde testatur, vitam, libertatem, pudicitiam, bona, honorem, proximum; uno verbo, inquit, necessaria ad vitam & virtutem, tum suam, tum suorum.

SECTION II.

Iesuitica de eade doctrina refellitur.

Iesuiticam doctrinam de homicidio, quam supra fideliter retuli, impugnandam hac sectione suscepi: (a) quo eventu, jam jam constabit. Primum argumentum ab auctoritate Sanctorum Patrum ducis, qui praedictam doctrinam damnarunt: praeter illos, quos Apologista laudaverat, aliquot etiam de tuo penu protulisti. At hi negant, eadem unquam licitam esse, etiam pro vita defendenda, contra D. Thom. & torrentem Scriptorum. Cum igitur vel explicentur, vel ab iis, quantum ad hoc, impune discutatur, cur non idem facere liceat, quando agitur de fortunis & honore? Quia, inquis, cum Leges propriae vitae defensionem permittant, tum Civiles, tum Ecclesiasticae, & communis in eo sit Theologorum consensus; nihil mirum, si ab aliquot Patrum sententia, qua illam fieri prohibet, jure aliqui discesserint. (b) At n. Willhelme, aliqui quasi vero Doctorum tortens hanc justam defensionem suo calculo non approbet, non modò pro vita, verum etiam pro fortunis, libertate, membris, pudicitia, honore, parentibus, amicis; & pro omnibus ad vitam & virtutem necessariis, ut ait Cajetan in supra citatus, ad repellendum omne injuria genus, modò hæc gravis sit, ut ex Ambrosio idem auctor & alii Doctores ex utroque jure colligunt: quasi verò Hieronymus ab Apologista citatus non permittat ad repellendam vim, enervare latronis & piratae fortitudinem. Quoniam verò paucorum putatis scilicet manibus & pedibus. Sed quis neget latronem in eum statum redactum, in quo nocere amplius non valeat, occidi ultra non posse? at, cum vix enervari queat, nisi occidatur, saltem ut plurimum, (nec enim, d. bone, Chirurgi manum expectat,) nunquam ferè enervare licet, nisi simul occidere licitum sit.

Præterea, non desunt, qui pauca illa, quæ vulgò in hanc rem adduci solent, verisimiliter explicent. Velenim rem istam ad terrorem populo conciliandum exaggerant: vel homicidium illud intelligunt, quod ex odio, vel in vindictam, vel per se atque ex professo patitur; non verò ex mero justæ defensionis fine. nempe nemo potest se defendere, ut occidat; licet possit occidere, ut se defendat; scilicet contra injustam vim, & cum moderamine inculpatae tutelae. Vel ita rem intelligunt, ut alius modus vitam fortunaeque servandi suppetat; vel quia non mera defensio, sed aggressio ab iis supponitur. Sed cur in his diutius hæreo? cur jam actum ago? consule Willhelme, innumeros auctores, qui de hoc argu-

mento scripserunt; scilicet Eminentissimos Cardinales, Illustrissimos Praefules, Doctores celeberrimos, Theologos & Canonistas, sanctissimos & doctissimos homines. Sed hos omnes, præ tuis Janesio, Sancygirano, Arnaldo, nihili facis. Non deest deus, quæ firmissima ratio, quam Regio-portuensis laquei debuisse. nempe omnem vim injustam, si res gravis sit, repellere possum: sed illa omnis, in quibus supra, gravissima sunt, & ad vitam defendendam necessaria. Quæ sanè lex à natura indita est. Et licet Deus summo jure agens, eas prohibere possit, quæ jure naturæ nobis licent, quæ tamen ita agere censendus est: ac prout præcepto illo non occidendi, homicidium injudicium tantummodò verat.

Ut autem omnium ferè Theologorum consensus opponis Augustino, aliique nonnullis Patribus, pro justâ vitæ defensione; cur eundem non opponis pro defensione fortunarum, membrorum, parentum, honoris, pudicitiae? nempe in hanc sententiam idem Theologi omnes descendunt, si doctorum excipiam. Igitur non imminuitur quidem, ut tenet de dieis, Patrum auctoritas, sed benignè ac veritas liter explicatur. Quod dieis, occidi fieri, legi, jussu; aliqui ex Doctoribus ita censent: iudicium volunt, ejusdem jussu, quamlibet vim injustam repellendam. Sed verius dixerit, naturæ jussu, geid fieri. Si enim id natura vetaret; Respontere non posset. Quod demum subnectis, non magnum esse Scholasticorum numerum, qui, servati servandis, pro fortunis & honore defendendum, ipsum aggressorem occidi posse dicant; fallere, Willhelme, & tuo Lectori fœdissimè imponis. Nihil tam pauci id negant, ut vix centesimam aliorum partem faciant: ut constat ex dictis supra. Imò jam ostendi, Iesuitas in hac materia à communis sententia non discedere. Consule, quæsi, si te lege utrumque Apologistam, qui rem hanc repugnet discussit.

Tum congeris (c) multos Conciliorum Canones, contra homicidia voluntaria, immodè & involuntaria. Sed o bone, de injustis homicidiis agunt, saltem presumptis, ad poenitentiam imponendam. Aliquot Canon 22. non 21. quem primo loco citas, hæc tantum habet. Qui voluntariè homicidium fecerit: in perpetuum excommunicatus. Idem dico de Canone 17. Agathensis; repetito in Epauonensi. Idem de Canone 16. non ut habes, 28. Aurelianensis quartus: in quo res non perspicue proponitur, ut minime ostendenda esse deatur. Quisquis, inquit, homicidium voluntariè commiserit, ita ut occidere audeat innocentem. Audin? Wodrocki, INNOCENTEM? Igitur injulium aggressorem occidi non vetat, justæ scilicet defensionis jure. Hic tuam fidem. Sed, inquis, illud idem apud Patres vindicta est, quod apud Iesuitas defensionis locum habet. Erras Willhelme, erras; voluntati defensio honestus finis est: ut quis ad vindictam utatur; quis eum excuset?

Deinde patientiam valdè commendas. (d) Ibi tunc sentio. Illud Evangelii de altera manu alteri præbendâ, & pallio cedendo multum auferre volenti, non præceptum, sed consilium est. equidem Augustinus ad cordis præparationem transtulit, id est, ad internam charitatem & benevolentiam, quâ homo Christianus, etiam inimicis diligere jussus est. Exemplum Christi, non præceptum, sed consilium patientiæ constituit. Prout mi sanè utilitati studendum, saltem voluntati.

(a) Pag. 380. (b) Pag. 381.

(c) Pag. 382. (d) Pag. 381.